

**АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС.
ФІНАНСОВЕ ПРАВО**

УДК 342.922:502(477)

Базан Олександр Вікторович,
аспірант Хмельницького університету
управління та права, м. Хмельницький, Україна
ORCID ID 0000-0001-9400-4755

**ОБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ
НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА**

У статті розглядаються актуальні питання щодо об'єктів адміністративно-правової охорони навколишнього природного середовища. Наголошено, що у сучасних умовах глобальних викликів проблема забезпечення екологічної безпеки є одним із найважливіших пріоритетів усього світового співтовариства, оскільки екологічна криза стосується будь-якої держави, у тому числі й України. Акцентовано, що особливостями правового регулювання статусу об'єктів природи є те, що їх правове положення встановлюється значною кількістю нормативно-правових актів різного рівня, а вжиття заходів адміністративно-правової охорони навколишнього природного середовища входить до компетенції спеціально уповноважених на те органів.

Ключові слова: навколишнє середовище, довкілля, екологічна безпека, навколишнє природне середовище, тваринний світ.

У сучасних умовах глобальних викликів проблема забезпечення екологічної безпеки є одним із найважливіших пріоритетів усього світового співтовариства, оскільки екологічна криза стосується будь-якої держави, у т.ч. й України. Конституція України визначає, що одним із основних обов'язків держави є забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, збереження генофонду українського народу [1].

Слід зауважити, що, на жаль, останнім часом стан навколишнього природного середовища в Україні погіршується, у зв'язку з чим серед пріоритетних завдань, які можна виокремити у цьому контексті, має бути створення ефективного механізму адміністративно-правової охорони навколишнього природного середовища. З огляду на це виникає нагальна потреба у дослідженні вказаної проблематики. Однак, враховуючи комплексність зазначеного дослідження, на нашу думку, необхідно здійснити аналіз відповідних об'єктів адміністративно-правової охорони навколишнього природного середовища.

Варто констатувати, що в останні роки посилилась увага вчених до дослідження загальних і конкретних проблем правового регулювання екологічної безпеки. Так, певним аспектам зазначеної проблематики були присвячені наукові праці таких учених, як В.В. Бондаренко, П.А. Гагай, А.П. Гетьман, І.А. Городецька,

А.С. Євстігнєєв, О.М. Єшук, Н.І. Золотарьова, І.Д. Казанчук, В.І. Книш, Л.П. Коваленко, Н.О. Комісарук, В.В. Костицький, Є.В. Курінний, О.Я. Лазор, В.А. Лазоренко, Г.М. Левіна, М.В. Лошицький, В.К. Матвійчук, М.М. Сливка, О.О. Сурілова, Н.Л. Тішкова, О.А. Улютіна, М.В. Шиленко та ін. Проте, незважаючи на вагомий внесок зазначених вище авторів, комплексного дослідження питань щодо об'єктів адміністративно-правової охорони навколишнього природного середовища в Україні не проводилося, що свідчить про актуальність нашої статті, метою якої є визначення об'єктів адміністративно-правової охорони навколишнього природного середовища в Україні.

Відповідно до Закону України “Про охорону навколишнього природного середовища” державній охороні і регулюванню використання на території України підлягають: 1) навколишнє природне середовище як сукупність природних і природно-соціальних умов та процесів; природні ресурси як залучені в господарський обіг, так і невикористовувані в економіці в даний період (земля, надра, води, атмосферне повітря, ліс та інша рослинність, тваринний світ), ландшафти та інші природні комплекси; 2) природні території та об'єкти, що підлягають особливій охороні (території та об'єкти природно-заповідного фонду й інші території та об'єкти, визначені відповідно до законодавства України); здоров'я і життя людей – від негативного впливу несприятливої екологічної обстановки [2].

Що стосується першого об'єкта адміністративно-правової охорони у досліджуваній сфері, то необхідно наголосити, що в юридичній літературі стосовно вказаної категорії “навколишнє природне середовище” немає одностайної думки і дискусія з цього приводу триває й досі. Одні вчені під цим поняттям розуміють безпосередньо природу [3, с. 65–97], інші ототожнюють “навколишнє природне середовище” з природними багатствами або благами довкіллям [4, с. 25; 5, с. 17; 6, с. 169; 7, с. 57–58; 8, с. 11–12] тощо.

Безпосередньо у чинному законодавстві України, як правило, використовуються як синоніми такі поняття, як “довкілля” [1; 2] та “навколишнє природне середовище” [2], а також “природа” [1], “навколишнє середовище” [2] та “середовище” [2]. У цьому контексті варто погодитися з тим, що “зазначені терміни не є тотожними, а таке різноманіття у термінології не лише ускладнює правозастосування, а й перешкоджає з'ясуванню змісту правових норм...” [9, с. 56].

Взагалі під “довкіллям” (або “навколишнім природним середовищем”) розуміють всі живі та неживі об'єкти, що природно існують на Землі або в деякій її частині (наприклад, довкілля країни); сукупність абіотичних та біотичних факторів, природних та змінених діяльністю людини, які впливають на живий світ планети [10]; сукупність усіх живих і неживих об'єктів, що зустрічаються у певному регіоні без впливу людини; оточення щодо особи; навколишня місцевість; околиця [11].

Серед науковців також немає чіткої позиції з цього приводу. Так, наприклад, В.К. Матвійчук під “навколишнім природним середовищем” пропонує розуміти доступну людині природу (як недоторканну, так і змінену чи створену людиною) [12, с. 123]. Водночас В. Л. Мунтян розглядає це поняття як частину природи, на яку впливає діяльність людини, і яка взаємно впливає на людину і людське суспільство в цілому [13, с. 48]. Так, А.О. Матвійчук характеризує доступну людині

сукупність компонентів природного середовища (земля, надра, ґрунти, поверхневі та підземні води, атмосферне повітря, рослинний і тваринний світ та інші організми, а також озоновий шар атмосфери та навколоземний космічний простір), природних (природна екологічна система, природний ландшафт та елементи, що їх складають, які зберегли свої природні властивості) та природно-антропогенних об'єктів (природний об'єкт, змінений у результаті господарської чи іншої діяльності, та/або об'єкт, створений людиною, який має властивості природного об'єкта і є невіддільним від природного середовища) [9, с. 58].

Що стосується безпосередньо дефініції “довкілля”, то слід звернути увагу, що окремі автори вважають, що це поняття є ширшим, ніж поняття “навколишнє природне середовище” та “навколишнє середовище” [14, с. 241]. Варто погодитися з тим, що термін “довкілля” увійшов в українську мову порівняно недавно та походить з української діаспори. Окремо акцентуємо увагу, що певні мовознавці не рекомендують застосовувати це поняття безпосередньо в офіційних текстах, оскільки воно може застосовуватися й у неофіційних. Водночас інші спеціалісти наполегливо відстоюють доцільність заміни терміном “довкілля” “навколишнє природне середовище” як калькованого з російської мови. Однак твердження, що відповідна дефініція є калькованою, ще не привід здійснювати її заміну у діловій мові. У цьому контексті варто зауважити, що російський термін “окружающая среда”, вважається утвореною з порушенням правил російського словотвору калькою з німецького слова Umwelt, яке було введено у II половині XIX ст. німецьким біологом Я. Ікскульем “для позначення зовнішнього світу, що оточує живих істот, у тій мірі, в якій він сприймається органами чуття та руху тварин і спонукає їх до певної поведінки” [9, с. 58–59].

Як зазначено вище, у чинному національному законодавстві визначення поняття “довкілля” відсутнє, в основному воно використовується як синонім поняття “навколишнє природне середовище”. Проте, наприклад, юридична енциклопедія цей термін визначає як все, що оточує людину [15, с. 230]. Натомість, в екологічній сфері “довкілля” розуміється як природно-антропогенне середовище, тобто всі модифікації природного середовища внаслідок цілеспрямованого та опосередкованого впливу діяльності людини; характеризується зниженням або відсутністю властивостей самовідтворення і без постійного регулюючого впливу людини поступово руйнується [16, с. 385].

Під природними ресурсами, як правило, розуміють ті елементи, які слугують джерелом споживання і використання з боку людини, та які у житті суспільства виконують певні функції (оздоровчі, культурні тощо) [17, с. 47]. Слушною є думка, що земля – це засіб виробництва і просторовий базис для розміщення будівель і споруд, вона має ґрунтовий і продовольчі ресурси. Ліси одночасно розглядаються і як паливно-сировинні, і як оздоровчі ресурси. Для регулювання використання природних ресурсів важливим є їх поділ на: а) невідтворювані (мінеральні ресурси), користування якими призводить у кінцевому результаті до їх повного зникнення; б) відносно відтворювані (родючість ґрунтів, запаси прісної води, ліси значного віку), відтворення яких можливо, але потребує або довгих термінів (ліси), або певних умов (рекультивация земель), або відповідного технічного рівня (опріснення морської води); в) відтворювані ресурси (рослинний

і тваринний світ), відтворення яких здійснюється людиною у процесі її діяльності [18, с. 17].

Під об'єктами природи, що представлені як охоронювані законом комплекси, розуміють природні, природно-територіальні комплекси, що слугують одночасно і формою, завдяки якій оберігається відповідна частина природного середовища – заповідники, заказники, природні й національні парки, ландшафти, пам'ятки природи. Їх охорона будується на основі заборони або обмеження втручання людини.

Не менш важливим об'єктом адміністративно-правової охорони також є земля, яка, відповідно до законодавства, є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. До земель України належать усі землі в межах її території, у т.ч. острови та землі, зайняті водними об'єктами, які за основним цільовим призначенням поділяються на такі категорії: землі сільськогосподарського призначення; землі житлової та громадської забудови; землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення; землі оздоровчого призначення; землі рекреаційного призначення; землі історико-культурного призначення; землі лісгосподарського призначення; землі водного фонду; землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення [19].

Також слід зазначити, що об'єктом адміністративно-правової охорони виступає й вода. Згідно з Водним кодексом України, усі води (водні об'єкти) на її території є національним надбанням українського народу, однією з природних основ його економічного розвитку і соціального добробуту. Водні ресурси забезпечують існування людей, тваринного і рослинного світу і є обмеженими та уразливими природними об'єктами. В умовах нарощування антропогенних навантажень на природне середовище, розвитку суспільного виробництва і зростання матеріальних потреб виникає необхідність розробки і дотримання особливих правил користування водними ресурсами, раціонального їх використання та екологічно спрямованого захисту [20].

До ключових заходів адміністративно-правової охорони вод належать, зокрема: притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил і норм по охороні вод; заборона введення в дію підприємств, споруд та інших об'єктів, які можуть впливати на стан вод; заборона скидання у водні об'єкти відходів та сміття; заборона підприємствам і громадянам забруднювати поверхні водозаборів, льодяного покриття водоймищ, а також морів, їх заток, лиманів виробничими, побутовими та іншими відходами, сміттям, нафтовими, хімічними та іншими забруднюючими речовинами тощо [18, с. 29].

Адміністративно-правовій охороні підлягають усі води (водні об'єкти) на території України, які становлять її водний фонд, до якого, у свою чергу, належать: поверхневі води: природні водойми (озера); водотоки (річки, струмки); штучні водойми (водосховища, ставки) і канали; інші водні об'єкти; підземні води та джерела; внутрішні морські води та територіальне море [20].

Закон України “Про охорону атмосферного повітря” розглядає повітря як об'єкт, що підлягає правовій охороні. Так, відповідно до ст. 1 цього Закону атмосферне повітря – життєво важливий компонент навколишнього природного

середовища, який являє собою природну суміш газів, що знаходиться за межами жилих, виробничих та інших приміщень [21]. До заходів адміністративно-правової охорони атмосферного повітря належать, зокрема: накладення адміністративних стягнень (попередження, штраф, конфіскація, вилучення предмета, що був знаряддям учинення правопорушення); розробка у встановленому порядку стандартів і нормативів, які забезпечували б нормальний стан атмосферного повітря та безпеку для здоров'я людей.

Адміністративно-правова охорона надр України являє собою встановлену законодавством систему юридичних заходів, спрямованих на захист надр від псування, самовільного і нераціонального використання. Об'єктом правової охорони є надра України в цілому, включаючи запаси корисних копалин, що знаходяться в них. Взагалі під надрами законодавство розуміє частину земної кори, що розташована під поверхнею суші та дном водоймищ і простягається до глибин, доступних для геологічного вивчення та освоєння [22].

Також одним з основних об'єктів адміністративно-правової охорони у досліджуваній сфері є тваринний світ. Об'єктами тваринного світу, на які поширюється дія чинного законодавства у цій сфері, є: дикі тварини – хордові, в тому числі хребетні (ссавці, птахи, плазуни, земноводні, риби та інші) і безхребетні (членистоногі, молюски, голкошкірі та інші) в усьому їх видовому і популяційному різноманітті та на всіх стадіях розвитку (ембріони, яйця, лялечки тощо), які перебувають у стані природної волі, утримуються у напіввільних умовах чи в неволі; частини диких тварин (роги, шкіра тощо); продукти життєдіяльності диких тварин (мед, віск тощо). Об'єкти тваринного світу, а також нори, хатки, лігва, мурашники, боброві загати та інше житло і споруди тварин, місця токування, линняння, гніздових колоній птахів, постійних чи тимчасових скупчень тварин, нерестовищ, інші території, що є середовищем їх існування та шляхами міграції, підлягають охороні [23].

Таким чином, до найважливіших об'єктів адміністративно-правової охорони навколишнього природного середовища можна віднести: землю, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, що знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони тощо. Особливостями правового регулювання статусу об'єктів природи є те, що їх правове положення встановлюється значною кількістю нормативно-правових актів різного рівня, а вжиття заходів адміністративно-правової охорони навколишнього природного середовища входить до компетенції спеціально уповноважених на те органів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р., № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 11.10.2019).
2. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р., № 1264-XII. URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1264-12> (дата звернення: 11.10.2019).
3. *Маєр-Абіх Клаус Міхаель*. Повстання на захист природи. Від довідки до спільного світу: переклад з нім. / післямова, примітки А. Єрмоленка. К.: Лібра, 2004. 196 с.
4. *Ляпунов Ю.И.* Уголовно-правовая охрана природы органами внутренних дел. М.: Академия МВД СССР, 1974. 151 с.

5. Мунтян В.В. Правовая охрана рыбных богатств. *Правовая охрана природы*. М.: Изд-во МГУ, 1961. С. 8–17.
6. Сергеева Т.Л. Охрана природы по советскому уголовному законодательству. *Правовые вопросы охраны природы в СССР*. М.: Госюриздат, 1963. С. 168–227.
7. Красс А.В. Право государственной социалистической собственности. М.: Госюриздат, 1954. 260 с.
8. Гавриш С.Б. Основні питання відповідальності за злочини проти природного середовища (проблеми теорії та розвитку кримінального законодавства України): автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 1994. 39 с.
9. Матвійчук А.О. Поняття сприятливого навколишнього природного середовища у немайнових відносинах, що регулюються цивільним правом. *Юридична наука*. 2011. № 2. С. 55–65.
10. Довкілля. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D1%96%D0%BB%D0%BB%D1%8F> (дата звернення: 11.10.2019).
11. Вільний тлумачний словник. Новітній онлайн-словник української мови (2013–2018). URL: <http://sum.in.ua/f/dovkillja> (дата звернення: 11.10.2019).
12. Матвійчук В.К. Теоретичні та прикладні проблеми кримінально-правової охорони навколишнього природного середовища: монографія. К.: Нац. акад. управління, 2011. 368 с.
13. Мунтян В.Л. Правовая охрана природы УРСР. К.: Вища школа, 1982. 231 с.
14. Грушкевич Т.В. Довкілля як об'єкт цивільного правопорушення: проблеми термінології. Актуальні проблеми реформування земельних, екологічних, аграрних та господарських правовідносин в Україні: зб. наук. праць за результатами Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Хмельницький, 14–15 травня 2010 р.). Хмельницький, 2010. С. 239–241.
15. *Юридична енциклопедія*: у 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (відповід. ред.) та ін. К.: Укр. енцикл., 1998. Т. 2. 744 с.
16. Мусієнко М.М., Серебряков В.В., Брайон О.В. Екологія. Охорона природи: словник-довідник. К.: Тов-во “Знання”, КОО, 2002. 550 с.
17. Разметаев С.В. Право собственности на природные ресурсы Украины. Харьков: Консум, 1995. С. 47.
18. Коваленко Л.П. Адміністративно-правові заходи охорони навколишнього природного середовища: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2003. 197 с.
19. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14/page> (дата звернення: 11.10.2019).
20. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. № 213/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#n340> (дата звернення: 11.10.2019).
21. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16 жовтня 1992 р., № 2707-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2707-12> (дата звернення: 11.10.2019).
22. Кодекс України про надра від 27 липня 1994 р. № 132/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 11.10.2019).
23. Про тваринний світ: Закон України від 13 грудня 2001 р. № 2894-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14> (дата звернення: 11.10.2019).

REFERENCES

1. Konstytutsiia Ukrainy. “Constitution of Ukraine:” Law of Ukraine of June 28, 1996, No. 254k / 96-VR. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (date of application: 11.10.2019) [in Ukrainian].
2. Pro okhoronu navkolyshnoho pryrodnoho seredovyshcha. “On the protection of the environment”: Law of Ukraine of June 25, 1991, No. 1264-XII. URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1264-12> (date of application: 11.10.2019) [in Ukrainian].
3. Maier-Abikh Klaus Mikhael. (2004) Povstannia na zakhyst pryrody. Vid dovkillia do spilno svitu. “Revolt on nature protection. From the environment to the shared world: translating with it”. / afterword by A. Ermolenko. K.: Libra. 196 p. [in Ukrainian].
4. Liapunov Yu.I. (1974) Uholovnopravovaia okhrana pryrody orhanamy vnutrennykh del. “Criminal legal protection of nature by internal affairs bodies”. M.: Academy of the Ministry of Internal Affairs of the USSR. 151 p. [in Russian].

5. *Muntian V.V.* (1961) Pravovaia okhrana rybnikh bohatstv. Pravovaia okhrana pryrody. "Legal protection of fish wealth". Legal protection of nature. M.: Publishing House of the Moscow State University. P. 8–17 [in Russian].
6. *Serheeva T.L.* (1963) Okhrana pryrody po sovetskomu uholovnomu zakonodatelstvu. Pravovye voprosy okhrany pryrody v SSSR. "Environmental protection under the Soviet criminal law". Legal issues of nature conservation in the USSR. M.: Gosiurizdat. P. 168–227 [in Russian].
7. *Krass A.V.* (1954) Pravo hosudarstvennoi sotsyalystycheskoi sobstvennosti. "The right of state socialist property". M.: Gosiurizdat. 260 p. [in Russian].
8. *Havrysh S.B.* (1994) Osnovni pytannia vidpovidalnosti za zlochyny proty pryrodnoho seredovyshcha (problemy teorii ta rozvytku kryminalnoho zakonodavstva Ukrainy). "The main nutritional approach for zlochin against natural remedies (problems of theory and development of criminal legislation of Ukraine)": author. Diss. Ph. D. in Law. Kharkiv. 39 p. [in Russian].
9. *Matviichuk A.O.* (2011) Poniattia spriyatlyvoho navkolyshnoho pryrodnoho seredovyshcha u nemainovykh vidnosynakh, shcho rehuliuutsia tsyvilnym pravom. "The concept of a favorable natural environment in non-property relations governed by civil law". Yurydychna Nauka. No. 2. P. 55–65 [in Ukrainian].
10. Dovkillia. Material z Vikipedii – vilnoi entsyklopedii. "The environment. From Wikipedia, the free encyclopedia". URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D1%96%D0%BB%D0%BB%D1%8F> (date of application: 11.10.2019) [in Ukrainian].
11. Vilnyi tлумachnyi slovnyk. Novitnii onlainovyi slovnyk ukrainskoi movy (2013–2018). URL: <http://sum.in.ua/f/dovkillja> (date of application: 11.10.2019) [in Ukrainian].
12. *Matviichuk V.K.* (2011) Teoretychni ta pryladni problemy kryminalno-pravovoi okhorony navkolyshnoho pryrodnoho seredovyshcha. "Theoretical and instrumental problems of criminal law protection of the environment": monograph. K.: Nat. Acad. Management. 368 p. [in Ukrainian].
13. *Muntian V.L.* (1982) Pravova okhorona pryrody URSR. "Legal protection of nature of the USSR". K.: High School. 231 p. [in Ukrainian].
14. *Hrushkevych T.V.* (2010) Dovkillia yak ob'ekt tsyvilnoho pravoporushennia: problemy terminolohii. Aktualni problemy reformuvannia zemelnykh, ekolohichnykh, ahrarnykh ta hospodarskykh pravovidnosyn v Ukraini. "The environment as a civil offense: terminology issues. Actual Problems of Land, Environmental, Agrarian and Economic Relations in Ukraine": Coll. Sciences. works on the results of the International scientific-practical. Conf. (Khmelnitsky, May 14–15, 2010). Khmelnitsky. P. 239–241 [in Ukrainian].
15. Yurydychna entsyklopediia: V 6-t. "Legal Encyclopedia: 6 tons" Editorial board.: Yu.S.Shemshuchenko (ed.). K.: Ukr. encycl., 1998. Vol. 2. 744 p. [in Ukrainian].
16. *Musiienko M.M., Serebriakov V.V., Braion O.V.* (2002) Ekolohiia. Okhorona pryrody: Slovnyk-dovidnyk. "Ecology. Nature Conservation": Dictionary Directory K.: "Znannia". 550 p. [in Ukrainian].
17. *Razmetaev S.V.* (1995) Pravo sobstvennosti na pryrodnye resursy Ukrainy. "Ownership of natural resources of Ukraine". Kharkov: Consum. 47 p. [in Ukrainian].
18. *Kovalenko L.P.* (2003) Administratyvno-pravovi zakhody okhorony navkolyshnoho pryrodnoho seredovyshcha. "Administrative-legal measures of environmental protection": dis. Ph. D. in Law. Kharkiv. 197 p. [in Ukrainian].
19. Zemelnyi kodeks Ukrainy. "Land Code of Ukraine from 25 october 2001, No. 2768-III". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14/page> (date of application: 11.10.2019) [in Ukrainian].
20. Vodnyi kodeks Ukrainy. "Water Code of Ukraine 6 June, 1995, No. 213/95-VR". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#n340> (date of application: 11.10.2019) [in Ukrainian].
21. Pro okhoronu atmosfernoho povitria. "About protection of atmospheric air Law of Ukraine 16 October, 1992, No. 2707-XII". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2707-12> (date of application: 11.10.2019) [in Ukrainian].
22. Kodeks Ukrainy pro nadra. "Code of Ukraine on subsoil, 27 July, 1994, No. 132/94-VR". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80> (date of application: 11.10.2019) [in Ukrainian].
23. Pro tvarynnyi svit. "On wildlife: Law of Ukraine of December 13, 2001 No. 2894-III". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14> (date of application: 11.10.2019) [in Ukrainian].

Bazan Oleksandr,
Postgraduate, Khmelnytsky University
of Management and Law, Khmelnytskyi, Ukraine
ORCID ID 0000-0001-9400-4755

OBJECTS OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL PROTECTION OF THE ENVIRONMENT

In the article actual questions on objects of administrative and legal protection of the environment are considered. Noticed that under current conditions of global challenges the problem of environmental security is one of the most important priorities of the world community, as the environmental crisis affects any state, including Ukraine. Recently, the state of the environment in Ukraine has been deteriorating, and among the priorities that differ in this context should be the creation of an effective mechanism of administrative and legal protection of the environment.

According to the current legislation of Ukraine, state protection and regulation of use on the territory of Ukraine are subject to: 1) environment as a set of natural and natural and social conditions and processes; natural resources both involved in the economic turnover and unused in the economy in a given period (land, subsurface, water, air, forest and other vegetation, wildlife), landscapes and other natural complexes; 2) natural territories and objects subject to special protection (territories and objects of the natural reserve fund and other territories and objects determined in accordance with the legislation of Ukraine); health and life of people - from the negative impact of adverse environmental conditions.

Taking this into account, the conclusion is made that the most important objects of administrative and legal protection of the natural environment can include: land, its subsoil, atmospheric air, water and other natural resources located within the territory of Ukraine, natural resources of its continental shelf, exclusive (maritime) economic zone and the like. Features of the legal regulation of the status of nature objects is that their legal status is established by a significant number of regulatory legal acts of various levels, and the adoption of measures of administrative and legal protection of the environment is the competence of specially authorized bodies.

Keywords: environment, ecological safety, fauna

Отримано: 25.10.2019